

Funktionskrav på vägars bärighet

Trafikverket har ställt krav på bärighet för totalentreprenader men ingen kravgräns har lagts.

I examensarbetet "Funktionskrav på vägars bärighet" undersökts det om bärighetskrav med fallviktsapparat behövs och hur kravgränsen i sådana fall bör se ut.

För att öka attraktiviteten inom anläggningsbranschen, ge entreprenörer en ökad frihetsgrad samt öka satsningarna på forskning bestämde Trafikverket för några år sedan att upphandla fler totalentreprenader. Vid upphandling av totalentreprenader ställer Trafikverket funktionskrav och entreprenören får ta fram egna förslag på hur projekten skall utformas. Entreprenören får stå för vägens drift och underhåll under en garantitid.

Beställaren har tagit fram kontrollkrav på bärighet för att undersöka om vägen kommer att hålla under hela den beräknade livslängden. Kontrollkraven är i form av fallviktsmätningar som utförs under garantitiden. Krav på genomförande finns idag men uppföljning av mätresultaten saknas, det finns alltså ingen kravgräns som kontrollen skall uppfylla.

I examensarbetet som denna artikel grundas på undersöks förutsättningar- och konsekvenser av att använda bärighet som ett funktionskrav. Vidare analyseras frågan om det borde ställas krav på bärighet hos totalentreprenader och i så fall vilka bärighetsmått som skulle användas.

Arbetet genomfördes genom analys av tre olika studieobjekt och intervjuer med bransch-kunniga tekniker. Studieobjekten valdes för att visa styrkor och svagheter hos fallviktsmätningar och för att

undersöka om metoden är anpassad för alla typer av vägobjekt.

Intervjuerna indikerar att funktionskrav på bärighet är den främsta metoden att kontrollera om vägen kommer att hålla under hela dimensioneringsperioden, vilket medför att krav på bärighet borde ställas på funktionsentreprenader.

Kontroll med fallvikt är en metod som är välbeprövad och pålitlig. Det finns ingen annan metod som är billigare och noggrannare än fallviktsapparaten för att mäta bärighet längs vägar. Resultat från studieobjekten visar att fallviktsapparaten är tillämpbar om det görs enligt Trafikverkets metodbeskrivning förutom vid mätning av kortare sträckor.

En lösning som föreslås i arbetet är att mätpunkter tas var 25:e meter istället för var 50:e.

Vidare visar studien att om kontrollen är utförd under ogynnsamma väderförhållanden bör det kompletteras med ytterligare en kontrollmätning längs vägen.

Slutsatsen för studien hänvisar att kravgränsen borde vara satta på flera mått som dessutom är jämförbara med andra länders mått. Detta för att möjliggöra samarbete internationellt inom t.ex. forskning. I studien rekommenderas följande kravmått: SCI, BCI och undergrundsmodul.

SCI rekommenderas för att kontrollera överdelen av vägkonstruktionen, BCI för att kontrollera underdelen av konstruktionen och undergrundsmodul för att kontrollera terrassen.

Laila Rashid

Göteborg

Jan 2020